

der rettest kan ordnes administrativt. Jeg skal kun tillade mig med et Par Ord at omtale dette Spørgsmaal.

Jeg vil da sige, at fra min egen Skoletid har jeg det Indtryk, at i den gamle Latinske, den, der endnu eksisterer i dette Øjeblik, finder der for en Række af Eleverne en virkelig Overlæsselse Sted. Naar jeg tænker paa Eleverne i en Klasse som de vare den Gang, og som de formodentlig ere endnu, saa staa det saaledes for mig, at man i Reglen kunde inndele dem i fire Dele. Der var nu først de udmærkede begavede. Der var for deres Vedkommende ikke Tale om Overlæsselse; de kunde jo nemt komme over det, de behøvede ikke større Forberedelse. Deres Forberedelse kunde de gøre det meste af i Timerne, og deres skriftlige Udarbejdelser gik let for sig, saa de kunde sagtens klare sig. Saa var der en anden Klasse af Elever, det var dem, der havde Mod til at lade Fiolen sørge i de fleste af Fagene, og som havde et eller flere Fag, der havde deres Kærlighed, hvori de bestilte noget, og som de gave sig alvorligt af med. De led heller ikke synderlig Nød. De klarede sig ved at drive i de fleste af Timerne. Ganske vist vare de gerne Elever, der ikke fik nogen stor Eksamen, de fik middelmaadige Karakterer i de fleste Fag. Paa den anden Side bleve de som oftest ret dygtige Mennesker. Thi det, det for et Menneske kommer an paa for at blive et dygtigt Menneske, er blot det, at han paa et enkelt Omraade har vidst at anvende sine Evner saaledes, at han er trængt til Bunds i en Tankegang, har forstaaet et Emne klart og helt til Bunds, saa at han har lært at forstaa at bruge sine Evner. Naar han har gjort det i et eller andet Fag, hvad enten det nu er Matematik, Sprog eller Historie, er det til syvende og sidst for hans Stilling her i Tilværelsen og hans Kamp her i Tilværelsen temmelig ligegyldigt, om han ellers er fyldt med Kundskaber, ret ligegyldigt, om han kan huske, hvad Aar Karl den 12te faldt, om han ved, at der er noget, som hedder Capetinger og Merovinger, og selv om han kun har en temmelig svag Forestilling om en saa betydningsfuld Ting som det habsburgske Kongehus's Historie, saa gør det heller ikke noget; ja, man kan jo endogsaa leve lykkeligt uden at kunne den oldenborgske Kongerække. Saa have vi endelig en 3die Klasse Elever; det er dem, jeg vil kalde de luddovne. Dem følger jeg heller ingen Medynk med, de skulle jo ikke klage over Overlæsselse, for

de gøre det samme i alle Fagene som den Klasse, jeg nu omtalte, gør i de fleste eller i nogle af Fagene. De lære sig hurtigt til at sidde og sove i Timerne. De bestille lidet hjemme, de skrive deres Stile af efter deres Kammerater, og med deres matematiske Opgaver gøre de lige saadan, de laane Glosebøger, og paa dem alene hugge de sig igennem saa nogenlunde godt. De naa i Reglen at komme ud af den lærde Skole i nogenlunde god Tid, og — lad os sige det rent ud: de komme ud af den med en ufordærvet Hjerne. Allerede dette er noget. De have ganske vist lidt en Skavank, og det er den, at de have lært sig til ikke at gøre det, som er blevet foreholdt dem som deres Pligt. Det er naturligvis en farlig Ting, og hvis de fortsætte med det hele Livet igennem, blive de aldrig andet end Døgenigter, men hvis det senere i Livet skulde lykkes dem at komme ud over det og at lære, at det gaar ikke an at gøre ved Pligterne i Livet som ved Pligterne i Skolen, kan det være, at deres ufordævrede Hjerne godt kan øve Mængden paa Kundskaber, saa at de klare sig godt. Jeg mindes fra min Tid blandt mine Kammerater adskillige Elever af den Slags, som ere blevne særdeles dygtige Mennesker.

Men endelig have vi den fjerde Klasse af Elever, og det er dem, jeg har størst Medlidenhed med. Det er dem, jeg vil kalde de middelgode, og dem, som komme fra saadanne Hjem, hvor Forældrene sidde og passe paa Karakterbøgerne og foreholde dem strengt, at de skulle være i alt Fald nogenlunde gode, og hvor der bliver holdt Hus med dem, at de læse det bestemte Antal Timer paa deres Lektier hver Dag. Det er dem, jeg har Medlidenhed med. For jeg tror, det gaar saaledes med de fleste af dem, at de i Virkeligheden overanstrenge sig, at de i Virkeligheden have aandeligt Arbejde i alt for urimelig lang Tid. Lad os se, hvad det er for Arbejde, der bydes en saadan Dreng. I Følge Forslagets § 17 skal der undervises i 36 Timer om Ugen, og dertil kommer saa de fakultative Fag, f. Eks. Sløjd. Det vil altsaa sige, at saadan en Dreng har 6 Timers Skolegang hver Dag, og nogle Dage om Ugen har han 1 Time ekstra, altsaa 7 Timer. Dertil kommer saa, at han hver eneste Dag har en Række af Lektier, en Række af Fag, han maa gennemgaa. Vi vide jo alle, at de allerfleste Fag, han undervises i, ere Kundskabsfag, og jeg ved ikke, om det ikke er 15 Fag, der er allerede i Mellem-skolen, saa naar han skal til at gennem-